

(Кришчен сајенс монитор, 2.4.2010)

Хрватска се примиче финишу своје вишегодишње трке за улазак у Европску унију. У томе су је подупирали њен традиционални савезник Немачка, као и САД - које охрабрују ширење ЕУ на југозапад, како би се укључио цео Балкан, па чак и Турска.

Хрватска је испунила највећи број формалних предуслова и њен улаз у ЕУ се очекује у 2012. години.

Међутим, постоји и један други – морални – предуслов који би Хрватска требало пре пријема да испуни – то би јој било у интересу.

Она би требало да у потпуности и јавно изнесе своју улогу, улогу лојалног савезника у оквиру нацизма у Другом светском рату, као и своје ватрено учешће у геноциду против свог српског, јеврејског и циганског (ромског) становништва. Она ретка, нејасна и безвољна порицања која су маскирана као некаква извињења и којима се Хрватска користила како би побољшала свој имиџ се не рачунају. Та земља треба да се суочи са својом геноцидном улогом на исти онај начин на који се Немачка суочила са својом нацистичком прошлошћу.

Баш ове недеље, парламент Србије се извинио за своју улогу у срамном сребреничком масакру 1995. у коме је убијено неких 8000 босанских муслимана. До пре неколико година, такво извињење би било незамисливо, али притисци за укључивање у ЕУ су навели ту државу да се извини за тај ратни злочин.

Време је да и Хрватска учини то исто. Иначе, Хрватска има и више но што је потребно за извињење, поводом злочина које је извршила током балканског конфликта деведесетих година, али могла би почети са извињењима за масовна убиства која је починила током Другог светског рата.

Током тог рата, мада процене варирају, хрватски фашисти су побили између 300.000 и 700.000 жртава.

Када су Хитлерове снаге извршиле инвазију Југославије у пролеће 1941, десничарски екстемисти Хрватске, под вођством Анте Павелића и његов фашистички усташки покрет добили су контролу над Хрватском. Павелић се са одушевљењем ставио на страну нацистичке ствари и одмах је започео ужасавајући покољ против српске мањине. Званична политика је била популарно овако дефинисана: Побиј трећину Срба, преведи другу трећину у римокатолицизам и протерај преосталу трећину из Хрватске.

Римокатоличка црква тврди да је осудила та злодела, али подаци показују мешавину њених званичних реакција које варирају од слабих осуда до прећутног одобравања. Док су масакри били у току, хрватски надбискуп, Алојзиус Степинац, је благосиљао нови режим, а Павелићу је био приређен и пријем код папе Пија XII. Известан број фратора, фрањеваца, учествовао је у тим убиствима. По завршетку рата, Ватикан је помогао усташким злочинцима да избегну хватање и побегну у Јужну Америку.

Током тог рата, спаљиване су српске православне цркве и многе српске насеобине биле су збрисане са лица земље. Срби, Јевреји и Цигани били су интернирани у концентрационе логоре, у којима су хиљаде жртава биле заклане као животиње.

Природа ове кланице била је тако ужасавајућа, да су виши немачки официри у Хрватској, укључујући и СС-обергрупенфирера (СС-генерала) Артура Флепса били згађени њоме и забринуте да ће то терати Србе и Хрвате-противнике усташа, у редове покрета отпора, па су тражили да Берлин заустави те покоље. Протести су били узалудни и геноцид је настављан. И виши италијански официри су били згрожени тим убиствима и има података да су не само протестовали, него и често пружали заштиту жртвама које су бежале.

По завршетку рата, комунисти Јосипа Броза Тита преузели су команду у Југославији. Они нису имали жељу да осуде оне страхотне догађаје. Југословенска парола је била „Братство и јединство“. Чињени су сви могући напори да се прошлост закопа – а због тога што се Југославија није сврстала уз Совјетски Савез, западне демократије су имале мало интереса за обелодањивање тог геноцида.

Пише: Џејмс Бисет
уторак, 06 април 2010 19:37

За разлику од Немаца, који су схватили моралну обавезу да признају своје злочине који су извршени током нацистичког режима, грађани Титове Југославије и државе Хрватске нису осећали такву обавезу. Услед тога, побијене жртве и њихови преживели сродници још увек чекају правду.

Чак и данас, многи Хрвати сматрају за националне хероје Павелића, као и неке најгрозније усташке злочинце.

Председник Хрватске, Стјепан Месић се у свом говору који је одржао у израелском Кнесету, 2001. године, извинио Јеврејима. У 2003. години, придружио се председнику Србије у заједничком извињењу за “сва зла” која су међусобно учињена током балканског конфликта.

Толико опрезно срочена званична извињења јесу корак у добром правцу, али и сами Хрвати треба да покажу да се истински одричу прошлости.

Има доказа да им предстоји још врло дуг пут у том правцу. Гомиле на фудбалским утакмицама и концертима у Хрватској витлају усташким и нацистичким симболима и певају и извикују старе фашистичке песме и пароле. Хрвати оптужени од стране Међународног Кривичног Трибунала за бившу Југославију такође се славе као браниоци нације.

Хрватска мора да се очисти од своје мрачне прошлости. Њено стално порицање ужасавајућих злочина извршених у двадесетом веку довело је до онога што избегла хрватска књижевница Дубравка Угрешић назива “културом лажи”.

Све док Хрватска не буде у стању да научи да казује истину о својој историји, за њу не сме бити места у Европској Унији.

([James Bissett](#) је бивши амбасадор Канаде у Југославији 1990/92)

Пре ступања у ЕУ Хрватска мора да се извини за геноцид у Другом светском рату

Пише: Џејмс Бисет
уторак, 06 април 2010 19:37

(Превод са енглеског **Василије Клефтакис**)